

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 4 1 T 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURISTIČNE STORITVE

Izpitna pola

Četrtek, 6. junij 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

[illegible]

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Katera izmed naštetih dejavnosti sodi med terciarne gospodarske dejavnosti?

- A Gozdarstvo.
- B Gradbeništvo.
- C Gostinstvo.
- D Kmetijstvo.

(1 točka)

2. Količinsko izraženo porabo sadja v gostinskem obratu imenujemo

- A potrošek.
- B izdatek.
- C strošek.
- D odhodek.

(1 točka)

3. Marža, ki jo v gostinskem obratu obračunajo pri izdelavi kalkulacije za jedi in pijače, je v odstotku izražen pribitek

- A neposrednih stroškov k posrednim stroškom.
- B stalnih stroškov k spremenljivim stroškom.
- C posrednih stroškov k neposrednim stroškom.
- D spremenljivih stroškov k stalnim stroškom.

(1 točka)

4. Kateri izmed izračunanih kazalcev ekonomičnosti nam pove, da so v podjetju prihodki večji od odhodkov?

- A Ekonomičnost je 1,2.
- B Ekonomičnost je 0,7.
- C Ekonomičnost je -1,5.
- D Ekonomičnost je 1.

(1 točka)

5. Katere živilo je mlečni izdelek?

- A Sejtan.
- B Želatina.
- C Slad.
- D Pinjenec.

(1 točka)

6. Za pripravo kozjanskih krapov potrebujemo
- A ajdovo moko, proseno kašo in skuto.
 - B jajca, oljčno olje in divja zelišča (šparglje, blušč, labodiko ...).
 - C belo moko, mlete orehe in rozine.
 - D suh kruh, kuhano prekajeno meso in jajca.
- (1 točka)
7. Vino je rdečkasta zvrst z zaščito PTP, svetlo rubinasto rdeče barve z aromo po jagodičju, z blagim taninskim okusom, suho in z nizko vsebnostjo alkohola (do 10 vol. %). Opisano vino je
- A rdeči bizeljčan.
 - B cviček.
 - C metliška črnina.
 - D teran.
- (1 točka)
8. Kaj pomeni izraz »opcijska rezervacija«?
- A Prebukiranje, rezervacij je več, kot je prostih sob.
 - B Brezplačna uporaba sobe.
 - C Začasna rezervacija, gost mora v dogovorjenem roku sobo dokončno rezervirati.
 - D Zagotovljena rezervacija.
- (1 točka)
9. Prazgodovinska kolišča na Igu na Ljubljanskem barju so vpisana na seznam
- A evropske dediščine UNICEF.
 - B svetovne dediščine UNICEF.
 - C evropske dediščine UNESCO.
 - D svetovne dediščine UNESCO.
- (1 točka)
10. Katera trditev je pravilna?
- A V Julijskih Alpah si obiskovalci lahko ogledajo slapova Peričnik in Rinka.
 - B Triglavski narodni park je eden od dveh narodnih parkov v Sloveniji.
 - C Preskarjeva bajta na Veliki planini je spremenjena v muzej, saj je edini ohranjeni primer ovalne bajte.
 - D Arheološki park Divje babe, ki leži v razgibani pokrajini Julijskih Alp, je eno najpomembnejših najdišč stare kamene dobe na svetu.
- (1 točka)

11. Poimenujte domače obrti, opisane v preglednici.

Izbirajte med naslednjimi vrstami domače obrti: rezbarstvo, kolarstvo, pletarstvo, mizarstvo, kovaštvo, klekljanje.

Opis domače obrti	Domača obrt
Obrtnik obdeluje kovino, zlasti železo in jeklo. Prvotno je povezovala obrtne zvrsti, ki so se sčasoma osamosvojile: žebjarstvo, puškarstvo, ključavničarstvo ... V Kropi je obrt predstavljena tudi v muzeju.	
Izdeluje predmete s prepletanjem različnih, pretežno naravnih materialov, kot so šibje, slama, vitre in koruzno ličje. Nekoč so obrtniki izdelovali predvsem koše za na hrbet, košare ...	

(2 točki)

12. Pokrajinama v preglednici napišite črko pojma ali trditve, ki je značilna za posamezno pokrajino. Razvrstite vse črke.

- A Mali plac je primer ohranjenega šotišča.
- B Usmerjena je v hmeljarstvo.
- C Rimska Celeia.
- D Pletna.
- E Čebelarški muzej Radovljica.

LJUBLJANSKA KOTLINA	CELJSKA KOTLINA

(2 točki)

13. V vsaki vrstici preglednice med naštetimi jedmi obkrožite tisto jed, ki je značilna za pokrajino, ki je napisana v prvem stolpcu preglednice.

Koroška	kvočevi nudlni	mulce	jota
Prekmurje	haloška gibanica	bosman	poprtnik
Primorska	loška smojka	leteči žganci	pinca
Gorenjska	matevž	budl (prata)	frika

(2 točki)

14. Med naštetimi jedmi izpišite štiri jedi, ki jih odsvetujemo na jedilniku učencev nižjih razredov osnovne šole.

sendvič iz ržene žemlje s puranjimi prsmi v ovitku
jota
beli sir za žar in dušena zelenjava
instant gobova juha
mesno-zelenjavna solata
ocvrt puranji zrezek in pomfri
telečja obara
čokoladni namaz na belem kruhu
koruzni žganci z mlekom
štručka s hrenovko in kečapom

(2 točki)

15. Sredstva podjetja delimo na stalna in gibljiva. Pri sredstvih podjetja, naštetih v prvem stolpcu v spodnji preglednici, v ustreznem stolpcu z X označite, v katero skupino spada sredstvo.

SREDSTVA	STALNA SREDSTVA	GIBLJIVA SREDSTVA
sadovnjaki		
denar na TRR		
točilni pult		
zaloge mesa		

(2 točki)

2. DEL

1. V gostinskem obratu so nabavili opremo za restavracijo. Nabavna vrednost opreme znaša 10.000 EUR. Opremo bodo uporabljali 10 let.

- 1.1. Za opremo izdelajte načrt enakomernega časovnega amortiziranja za prva 4 leta uporabe tako, da izračunate in v preglednico vpišete manjkajoče podatke.

Leto	Nabavna vrednost v EUR	Amortizacijska stopnja	Letna amortizacija v EUR	Sedanja vrednost v EUR	Odpisana vrednost v EUR
1	10.000				
2	10.000				
3	10.000				
4	10.000				

(4 točke)

- 1.2. Izračunajte, za koliko odstotkov bo oprema odpisana po 3 letih uporabe.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.3. Obkrožite besedo ob poševnici, da boste dobili pravilno trditev.

Vrednost nabavljene opreme **je** / **ni** evidentirana v bilanci stanja gostinskega obrata.

(1 točka)

2. V gostinskem obratu, v katerem pripravljajo malice, so v določenem obdobju zabeležili naslednje podatke o poslovanju v tem obdobju:

stroški obresti za najeta posojila	2.000 EUR
stroški porabe živil	39.000 EUR
stroški porabe električne energije in vode	1.000 EUR
stroški amortizacije	10.000 EUR
stroški plač zaposlenih za nedoločen čas	30.000 EUR
količina pripravljenih in prodanih malic	20000
prodajna cena za eno malico	5 EUR

- 2.1. Izračunajte vrednost celotnih spremenljivih stroškov/VC v gostinskem obratu.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 2.2. Izračunajte lastno ceno malice. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 2.3. Izračunajte, pri kateri količini prodaje malic se lastna cena malice izenači s prodajno ceno malice. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat:

(2 točki)

- 2.4. Izmed zabeleženih podatkov o poslovanju gostinskega obrata v navodilih naloge naštejte tiste stroške, ki pri povečani prodaji malic vplivajo na zniževanje lastne cene malice.

(2 točki)

3. Oglejte si shemo piramide zdrave prehrane in rešite naloge.

- 3.1. V katerem delu prehranske piramide so živila, ki v zdravi prehrani pomenijo glavni vir energije? Prepisite ustrezno številko s sheme.

(1 točka)

- 3.2. Katera skupina sadja je v skupini živil, ki so na piramidi označena s številko 4?

(1 točka)

- 3.3. Naštejte dve živila rastlinskega izvora iz skupine živil, ki je na piramidi označena s številko 3.

(1 točka)

4. Dnevna energijska potreba študenta Mihe je 10520 kJ. S torkovim jedilnikom je dobil 6300 kJ energije z ogljikovimi hidrati in 1350 kJ z beljakovinami.

4.1. Koliko gramov maščob je ta dan zaužil Miha? Rezultat zaokrožite na eno decimalko.

Zaužil je _____ g maščob.

(1 točka)

- 4.2. Izračunajte, kolikšen odstotek energije v torkovem jedilniku sestavljajo maščobe, in pojasnite, ali je količina maščob v jedilniku v skladu s priporočili o zdravi prehrani.

(1 točka)

- 4.3. Kolikšen odstotek celodnevnihi potreb po energiji naj bi po priporočilih o zdravi prehrani dobili z ogljikovimi hidrati?

(1 točka)

5. Dietna prehrana je osnovna metoda za zdravljenje vseh tipov sladkorne bolezni.

5.1. Oglejte si sliko 1 v barvni prilogi.

Krivulje A, B in C prikazujejo raven sladkorja v krvi po zaužitju treh živil.

Napišite, katera krivulja prikazuje spremembo ravni sladkorja po zaužitju francoske štruce, katera po zaužitju brokolija in katera po zaužitju suhih fig.

Krivulja A: _____

Krivulja B: _____

Krivulja C: _____

(1 točka)

5.2. Med naštetimi jedmi izpišite dve, ki ju lahko pogosto vključimo v prehrano diabetika.

jota, pinca, kobariški štruklji, bosman, fantovska pečenka,
belokranjsko cvrtje, pohorska omleta, koroški šarkelj

(1 točka)

5.3. Zakaj bi diabetiku odsvetovali uživanje prleške tünke in masovnika?

(1 točka)

P 2 4 1 T 5 0 1 1 1 1 3

6. Sliki 2 in 3 v barvni prilogi prikazujeta dve kulturni znamenitosti, ki sta imeli pomembno vlogo v zgodovini Slovenije.

6.1. Poimenujte kulturni znamenitosti na slikah 2 in 3.

Slika 2: _____

Slika 3: _____

(2 točki)

6.2. Kulturni znamenitosti sta bili zgrajeni v vojnem času. Obkrožite, v kateri vojni.

med osamosvojitveno vojno med 1. svetovno vojno med 2. svetovno vojno

(1 točka)

6.3. Leta 2015 je kulturna znamenitost, prikazana na sliki 2 v barvni prilogi, prejela posebno priznanje, s katerim se uvršča med območja s pomembnim delom skupne evropske zgodovine in kulture.

Kako imenujemo to priznanje?

(1 točka)

7. Kostanjevica na Krki je edino in najmanjše mesto na rečnem otoku v Sloveniji, imenujejo ga tudi »dolenjske Benetke«.

7.1. Na sliki 4 v barvni prilogi so prikazane skulpture pred cistercijskim samostanom v bližini Kostanjevice na Krki.

Kako imenujemo kiparski simpozij oziroma postavitev skulptur v naravnem okolju, kjer so bile oblikovane skulpture?

(1 točka)

7.2. Navedite še en primer ustvarjanja in postavitve skulptur v naravnem okolju v Sloveniji.

(1 točka)

7.3. Poleg Kostanjevice na Krki je ob reki Krki še več drugih naselij. Med naštetimi naselji obkrožite naselje, ki leži ob Krki.

Kočevje

Krško

Novo mesto

Metlika

Trebnje

(1 točka)

8. Gost, ki je teden dni bival v vašem hotelu, odhaja domov.

8.1. Kako s tujko imenujemo odjavo gosta iz hotela?

(1 točka)

8.2. Opišite postopek odjave gosta iz hotela.

(1 točka)

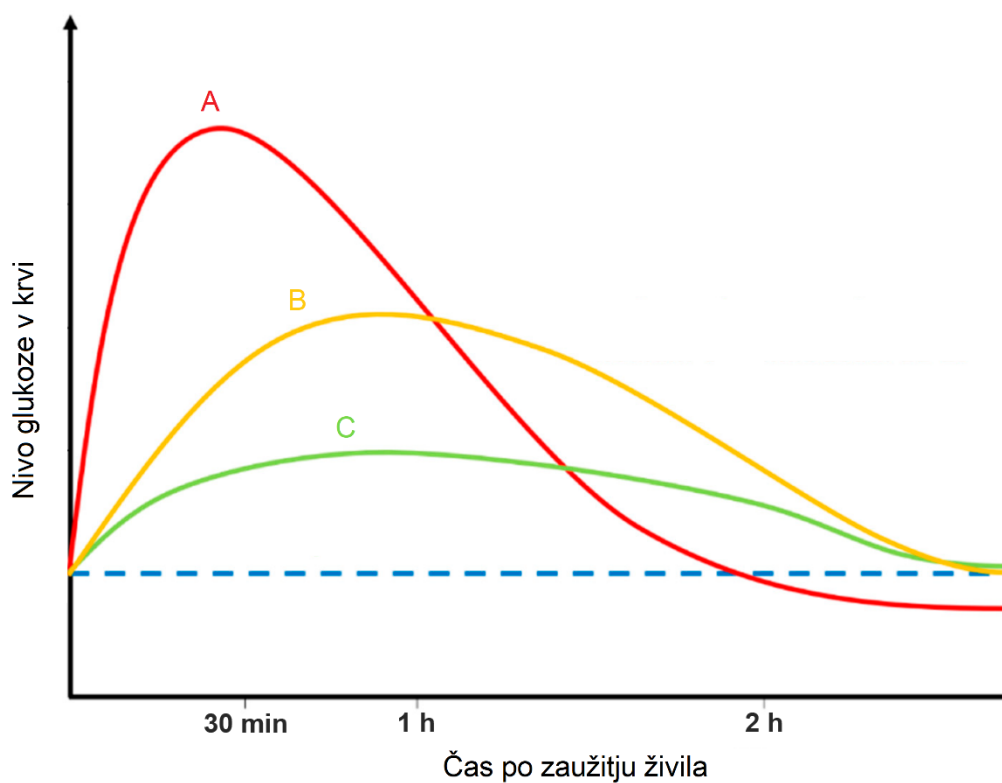

Prazna stran

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turistične storitve)

Slika 1

(Prirejeno po: <https://www.mdpi.com/2072-6643/12/10/2989/htm>. Pridobljeno: 27. 12. 2021.)

Slika 2

(Vir: <https://www...si/wp-content/uploads/2018/07/...-2.jpg>. Pridobljeno: 5. 1. 2022.)

Slika 3

(Vir: https://www...muzej.si/media/objave/lokacije/.../_1200/08.jpg. Pridobljeno: 5. 1. 2022.)

Slika 4

(Vir: <https://www.eposavje.com/sites/default/files/styles/default/public/2019-07/>. Pridobljeno: 5. 1. 2022.)